

Grzyby obok roślin i zwierząt stanowią osobne królestwo. Podobnie jak zwierzęta wszystkie są cudzożywne (heterotroficzne). Nie są w stanie wytworzyć związków pokarmowych, jak to robią rośliny, organizmy samożywne (autotroficzne), dlatego muszą pobierać gotowe związki pokarmowe. Ich źródłem mogą być dla grzybów saprotroficznych martwe szczątki organiczne (ściółka, padlina), dla pasożytów

inne żywe organizmy. Grzyby mykoryzowe pobierają pokarm od roślin, z którymi żyją w symbiozie. Saprotrofy pełnią w ekosystemach rolę reducentów. Rozkładają martwą materię organiczną do prostszych związków organicznych i nieorganicznych, zapewniając w ten sposób odwieczny obieg materii w przyrodzie. Grzyby pasożytnicze atakując osobniki chore i słabe, regulują liczebność organizmów.

JUBILEUSZ 140-LECIA POLSKIEGO TOWARZYSTWA PRZYRODNIKÓW IM. KOPERNIKA

Jubileusz 140-lecia istnienia Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika (PTP im. Kopernika) odbył się 18 grudnia 2015 pod patronatem Prezydenta Miasta Krakowa prof. Jacka Majchrowskiego.

Towarzystwo ma szczególne związki z Krakowem, bo tutaj ma swoją siedzibę Zarząd Główny i redakcja czasopisma *Wszechświat*. W Krakowie odbywa się też najwięcej imprez organizowanych przez Towarzystwo. Uroczystości jubileuszowe odbyły się w siedzibie Polskiej Akademii Umiejętności (PAU) w Krakowie, a złożyły się na nią sesja na temat historii Towarzystwa oraz roli towarzystw naukowych w upowszechnianiu i popularyzacji nauki, program muzyczno-naukowy „Rozumie mój” oraz wystawa pamiątek Towarzystwa.

Sesję otworzył Prezes PAU prof. dr hab. Andrzej Białas, który wspominał o zasługach Towarzystwa w popularyzacji nauki i obecnej bardzo trudnej sytuacji finansowej Towarzystwa z powodu braku dofinansowania z MNiSW w 2015 roku. Stało się tak po raz pierwszy od wznowienia działalności po II wojnie światowej. W kolejnym wystąpieniu Prezes ZG prof. dr hab. Elżbieta Pyza przypomniała historię Towarzystwa i przedstawiła bieżącą działalność (o historii PTP im. Kopernika można przeczytać w nr 9–12/2015 *Wszechświata*). Obecna działalność Towarzystwa to wydawanie czasopisma naukowego *Kosmos* oraz popularnonaukowego *Wszechświat*, organizacja wykładów, konferencji (m.in. corocznej konferencji „Tydzień Mózgu” i konkursów (m.in. ogólnopolskiego konkursu wiedzy neurobiologicznej „Brain Bee” oraz ogólnopolskiej Olimpiady Biologicznej).

Kolejnym punktem programu było wręczenie Złotych Odznak PTP im. Kopernika dla sponsorów Towarzystwa, którzy są też znakomitymi naukowcami i popularyzatorami nauki.

Złote odznaki otrzymali: prof. dr hab. Jerzy Wyrozumski, prof. dr hab. inż. Ryszard Tadeusiewicz oraz

prof. dr hab. Andrzej Tretyn, Rektor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Następnie głos zabierali:

Prof. dr hab. Jerzy Wyrozumski – „Proces uspołecznienia nauki”

Prof. dr hab. Jerzy Vetulani – „*Wszechświat* – nauka dla ogółu”

Prof. dr hab. Maria Śmiałowska (Redaktor naczelna czasopisma przyrodniczego *Wszechświat*) – „*Wszechświat* w latach 2011–2015; blaski i cienie”

Prof. dr hab. Kazimierz Wierchowski – „*Kosmos* wczoraj i dziś”

Prof. dr hab. inż. Ryszard Tadeusiewicz – „O potrzebie popularyzacji wiedzy technicznej na równi z wiedzą przyrodniczą”

Prof. dr hab. Barbara Płytycz – „Tradycja plus nowoczesność”

Prof. dr hab. Janusz Kalbarczyk (Prezes Oddziału Lubelskiego PTP im. Kopernika) – „Historia Oddziału Lubelskiego PTP im. Kopernika”

Dr hab. Elżbieta Dumnicka (Przewodnicząca Sekcji Speleologicznej PTP im. Kopernika) – „50 lat działalności Sekcji Speleologicznej”

Dr Marcin Chrzanowski (Sekcja Dydaktyki Biologii) – „O dydaktyce szkoły wyższej zdaniem biologa i pedagoga”

Prof. dr hab. Bronisław Wołoszyn – „Fakty z historii Sekcji Speleologicznej”

Uroczystość jubileuszowe zakończył program naukowo-muzyczny „Rozumie mój”, w którym wystąpili Leszek Długosz i prof. Jerzy Vetulani. Połączenie poezji śpiewanej Leszka Długosza z komentarzami naukowymi prof. Vetulaniego na temat funkcjonowania mózgu w stanach emocji było niezapomnianym przeżyciem.

W ciągu całego dnia Jubileuszu można było oglądać wystawę pamiątek; najstarsze XIX-wieczne książki z Biblioteki Towarzystwa, pierwsze wydania czasopisma *Kosmos*, portret prof. Bronisława Radziszewskiego – jednego z założycieli Towarzystwa, pędzla J. Styki, archiwalne zdjęcia nadsyłane do redakcji *Wszechświata* (m.in. przez Włodzimierza Puchalskiego) oraz liczne plakaty autorstwa artysty

plastyka Wojciecha Kołka przygotowywane na kolejne konferencje „Tygodnia Mózgu”, które organizowane są przez Towarzystwo od 1998 roku.

Poniżej prezentujemy fotografie dokumentujące Jubileusz autorstwa Bogdana Zimowskiego.

*Prof. dr hab. Elżbieta Pyza
Prezes ZG PTP im. Kopernika*

Wystawa pamiątek i wydawnictw Polskiego Towarzystwa Przyrodniców im. Kopernika.

Goście honorowi i członkowie Zarządu PTP im. Kopernika.

Prof. Andrzej Białas, Prezes Polskiej Akademii Umiejętności, podczas otwarcia sesji dotyczącej historii Towarzystwa oraz roli towarzystw naukowych w upowszechnianiu i popularyzacji nauki.

Prof. Bronisław Wołoszyn i prof. Jerzy Vetulani przed wystawą prezentującą historię Sekcji Speleologicznej Polskiego Towarzystwa Przyrodniców im. Kopernika

Prof. Jerzy Wyrozumski podczas wystąpienia pt. „Proces uspołeczniania nauki”.

Prof. Jerzy Vetulani podczas wystąpienia pt. „Wszechświat – nauka dla ogółu”.

Wystawa plakatów reklamujących konferencję „Tydzień Mózgu”, zaprojektowanych przez artystę plastyka Wojciecha Kołka. Konferencja ta jest corocznie organizowana przez Polskie Towarzystwo Przyrodników im. Kopernika od 1998 roku.

Prof. Jerzy Wyrozumski (Sekretarz Generalny PAU do 2015 roku) odbiera z rąk Prezesa Towarzystwa prof. Elżbiety Pyzy, złotą odznakę Towarzystwa, w dowód wdzięczności Towarzystwa za wspieranie jego działalności oraz zasługi dla nauki i jej upowszechnianie.

Prof. Ryszard Tadeusiewicz odbiera z rąk Prezesa Towarzystwa, prof. Elżbiety Pyzy, złotą odznakę Towarzystwa w dowód wdzięczności Towarzystwa za wspieranie jego działalności oraz zasługi dla nauki i jej upowszechnianie.

Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, prof. Andrzej Tretyn, odbiera z rąk Prezesa Towarzystwa prof. Elżbiety Pyzy, złotą odznakę Towarzystwa w dowód wdzięczności Towarzystwa za wspieranie jego działalności oraz zasługi dla nauki i jej upowszechnianie.

Pan Jacek Woźnicki (Zastępca Dyrektora Wydziału Rozwoju Miasta Krakowa), przedstawiciel Prezydenta Miasta Krakowa, prof. Jacka Majchrowskiego, który objął obchody jubileuszowe Towarzystwa honorowym patronatem.

Prof. Elżbieta Pyza, Prezes Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika podczas wystąpienia pt. „Historia i teraźniejszość Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika”. W tle obraz J. Styki przedstawiający profesora Bronisława Radziszewskiego (1838–1914), jednego z założycieli PTP im. Kopernika.

Prof. Barbara Płytycz podczas wystąpienia pt. „Tradycja plus nowoczesność”.

Prof. Janusz Kalbarczyk, przedstawiciel Oddziału Lubelskiego Towarzystwa, podczas wystąpienia pt. „Historia Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Przyrodniców im. Kopernika”.

Dr hab. Elżbieta Dumnicka, Przewodnicząca Sekcji Speleologicznej Towarzystwa, podczas wystąpienia pt. „50 lat działalności Sekcji Speleologicznej”.

Dr Marcin Chrzanowski, przedstawiciel Sekcji Dydaktyki Biologii Towarzystwa, podczas wystąpienia pt. „O dydaktyce szkoły wyższej zdaniem biologa i pedagoga”.

Leszek Długosz i prof. Jerzy Vetulani w programie muzyczno-naukowym pt. „Rozumie mój”.

Leszek Długosz podczas koncertu.

Prof. dr hab. Kazimierz Wierchowski – współredaktor czasopisma *Kosmos*, który w czasie sesji mówił o historii tego czasopisma.

Prof. dr hab. Maria Śmiałowska – redaktor naczelna czasopisma *Wszechświat*, mówiła o problemach tego czasopisma w latach 2011–2015.